

# KENNEN MAAR NIET HERKENNEN

Door Cathy RIGOLLE

**Uit tests blijkt dat gezichtsblindheid mogelijk bij twee procent van de bevolking voorkomt. Een probleem waarmee politie en gerecht eigenlijk rekening zouden moeten houden bij het horen van getuigen.**

Wie aan gezichtsblindheid of prosopagnosie lijdt, heeft moeite met het herkennen van gezichten. Net zoals bij dyslexie (leesblindheid) of autisme zijn er gradaties. De stoornis kan

de bevolking in meer of mindere mate aan gezichtsblindheid lijdt. Ze legden hun proefpersonen tientallen beelden voor van auto's, gereedschap, geweren, huizen en landschappen, samen met zwart-witfoto's van gezichten met heel kort geknipt haar. Sommige beelden werden in de reeks herhaald. De proefpersonen moesten zo snel mogelijk aanduiden of het om een nieuw of een herhaald beeld

met dyslexie. Afhankelijk van de criteria die je hanteert, kom je voor dyslexie uit op cijfers van drie tot acht procent.'

Sommige mensen ervaren hun gezichtsblindheid als een echte handicap. 'Hun omgeving beschouwt hen als arrogant of asociaal, omdat ze niet reageren wanneer iemand hén wel herkent. Veel mensen zijn ook blij als ze eindelijk ontdekken dat ze een erkend probleem hebben en dat het dus niet aan hen ligt.'

In samenwerking met veiligheidsdiensten in Nederland doet prof. De Gelder ook al jaren onderzoek naar het screenen op gezichtsblindheid van grote groepen mensen. 'We onderzoeken bijvoorbeeld individuen die passen moeten controleren. We kijken dan hoe goed of slecht ze dat kunnen en of er mensen tussen zitten die geen gezichten herkennen.' Daarvoor ontwikkelde ze inmiddels een basistest, die al op een duizendtal mensen werd gebruikt. 'De zwakte van de test die de Britse en Amerikaanse onderzoekers gebruiken, is dat hij naar het geheugen voor gezichten peilt. Je moet dus eerst gezichten leren en die dan vervolgens herkennen. Dat is natuurlijk maar een aspect.'

Dat meer mensen aan ontwikkelingsgezichtsblindheid lijden dan gedacht, zou ook nog andere implicaties kunnen hebben. Denk maar aan getuigen bijvoorbeeld. Herkennen die wel altijd de juiste persoon? 'Dat zijn zaken die we onderzoeken. We hebben daar onze eigen testbatterij voor. Nagaan of iemand een normale bekwaamheid heeft om gezichten te herkennen zou eigenlijk onderdeel moeten uitmaken van een soort van achtergrondscreening. Dat is nog niet het geval.'

Bron: Harvard University en University College London; prof. Beatrice de Gelder, Universiteit van Tilburg

**'Veel mensen zijn blij als ze eindelijk ontdekken dat ze een erkend probleem hebben en dat het dus niet aan hen ligt'**

zo erg zijn, dat je zelfs je eigen gezinsleden of, in héél extreme gevallen, jezelf niet herkent. Erge gevallen van gezichtsblindheid zijn meestal verworven. Ze zijn bijvoorbeeld het gevolg van een hersentrauma door een ongeval, of van een beroerte. Maar daarnaast zijn er ook mensen die van kindsbeen af moeite hebben met het herkennen van gezichten. In dat geval spreken we van ontwikkelingsgezichtsblindheid. Vaak weten deze mensen niet eens dát ze een probleem hebben. Omdat ze altijd moeite hebben gehad met het herkennen van gezichten, denken ze dat het normaal is.

Vooral ontwikkelingsgezichtsblindheid komt waarschijnlijk veel vaker voor dan wetenschappers vroeger dachten, blijkt uit Brits-Amerikaans onderzoek. De wetenschappers testten 1.600 mensen en concludeerden daaruit dat mogelijk tot twee procent van

ging. Wie aan gezichtsblindheid lijdt, merkt niet dat bepaalde gezichten terugkomen, terwijl hij dat wel merkt van andere objecten. 'Waarschijnlijk hebben miljoenen mensen symptomen van gezichtsblindheid, zonder dat ze het beseffen', aldus prof. Ken Nakayama, hoogleraar psychologie aan Harvard University.

## CONTROLEURS SCREENEN

'Ook wij zeggen al jaren dat gezichtsblindheid vaak voorkomt', zegt prof. Beatrice de Gelder. Ze is hoogleraar cognitieve neurowetenschappen aan de Universiteit van Tilburg en doet al jaren onderzoek naar gezichtsblindheid. Prof. De Gelder werkt daarbij ook samen met de Harvard-onderzoekers. 'Het is natuurlijk een kwestie van gradatie. Niet elke vorm van gezichtsblindheid is even ernstig. Je kunt het vergelijken

Mensen met gezichtsblindheid worden door hun omgeving vaak als arrogant of asociaal bestempeld. Ze reageren niet als iemand hén wél herkent.